

System kształcenia pielęgniarskiego i aktywność organizacji pielęgniarskich w Niemczech – doświadczenia z V Europejskiego Spotkania Studentów Pielęgniarstwa w Magdeburgu

System of nursing education and activity of nursing organisations in Germany – experience from 5th European Meeting of Nursing Students in Magdeburg

Jadwiga Bąk¹, Monika Bieniak², Agnieszka Chrzan-Rodak³, Barbara Kuszplak⁴, Kamil Kuszplak⁴, Agata Łukasiewicz⁴, Daria Makuch⁴, Paulina Mazurek⁴, Paulina Mazur⁴, Magdalena Zych⁴, Beata Borończyk⁵, Beata Dobrowolska²

¹Katedra i Zakład Pielęgniarstwa Pediatricznego, Wydział Nauk o Zdrowiu, Uniwersytet Medyczny w Lublinie

²Katedra Rozwoju Pielęgniarstwa, Wydział Nauk o Zdrowiu, Uniwersytet Medyczny w Lublinie

³Katedra Onkologii i Środowiskowej Opieki Zdrowotnej, Zakład Medycyny Rodzinnej i Pielęgniarstwa Środowiskowego Wydział Nauk o Zdrowiu, Uniwersytet Medyczny w Lublinie

⁴Studenckie Koło Naukowe przy Katedrze Rozwoju Pielęgniarstwa, Wydział Nauk o Zdrowiu, Uniwersytet Medyczny w Lublinie

⁵Pfleges Schulzentrum, Goslar, Niemcy

AUTOR DO KORESPONDENCJI:

Jadwiga Bąk

Katedra i Zakład Pielęgniarstwa Pediatricznego

Wydział Nauk o Zdrowiu, Uniwersytet Medyczny w Lublinie

e-mail: jadwigabak25@gmail.com

STRESZCZENIE

SYSTEM KSZTAŁCENIA PIELĘGNIARSKIEGO I AKTYWNOŚĆ ORGANIZACJI PIELĘGNIARSKICH W NIEMCZECH – DOŚWIADCZENIA Z V EUROPEJSKIEGO SPOTKANIA STUDENTÓW PIELĘGNIARSTWA W MAGDEBURGU

Wstęp. W dniach 20-26 października 2017 roku studenci kierunku pielęgniarstwo Uniwersytetu Medycznego w Lublinie mieli okazję uczestniczyć w V Europejskim Spotkaniu i Konferencji Studentów Pielęgniarstwa w Magdeburgu.

Cel. Celem tego opracowania jest analiza systemu kształcenia pielęgniarek w Niemczech oraz przedstawienie działalności Niemieckiego Towarzystwa Pielęgniarskiego (DBfK).

Podsumowanie. Istnieje kilka dróg edukacji pielęgniarek w Niemczech, edukacja na poziomie wyższym licencyjnym stanowi jedną z opcji. Pielęgniarki zrzeszone w Niemieckim Towarzystwie Pielęgniarskim (DBfK) dążą do zwiększenia zainteresowania pielęgniarek wykształceniem wyższym, jak również podejmują starania stworzenia samorządu pielęgniarskiego.

Słowa kluczowe:

kształcenie pielęgniarek, pielęgniarstwo niemieckie, organizacje pielęgniarskie

ABSTRACT

SYSTEM OF NURSING EDUCATION AND ACTIVITY OF NURSING ORGANISATIONS IN GERMANY – EXPERIENCE FROM 5TH EUROPEAN MEETING OF NURSING STUDENTS IN MAGDEBURG

Introduction. On 20-26 October 2017, nursing students representing the Medical University of Lublin had a chance to take part in the fifth European Meeting and Conference of Nursing Students in Magdeburg.

Aim. This manuscript is aimed at analyzing the nurses' education system in Germany and presenting the activities of the German Nurses Association (DBfK).

Summary. There are several paths of education for nurses in Germany, academic education is one of the options. Nurses associated in the German Nursing Association (DBfK) strive to increase the interest of nurses in tertiary education, as well as make efforts to create a nursing self-government.

Key words:

nursing education, German nursing, nursing organizations

WPROWADZENIE

Edukacja jest rozpatrywana jako system, składający się z różnych części, między którymi występują relacje oraz zależności, dzięki czemu można je porównywać i analizować. Najważniejszymi elementami systemu naucza-

nia (kształcenia) są: nauczyciele, studenci, środowisko kształcenia oraz treści kształcenia. Właściwe współdziałanie tych elementów tworzy system oraz umożliwia jego poprawne funkcjonowanie. Edukację pielęgniarską

należy traktować jako podsystem szkolnictwa w danym kraju, która jest oferowana przyszłym kadrom pielęgniarskim [1]. Pielęgniarka to osoba posiadająca odpowiednie kwalifikacje zawodowe, które umożliwiają sprawowanie opieki na osobą chorą, jak i zdrową oraz jego rodziną czy całą społecznością lokalną. Rola pielęgniarki w systemie ochrony zdrowia zyskuje na znaczeniu, dlatego ważne jest, aby każda pielęgniarka była osobą dobrze wykształconą, aktualizującą swoją wiedzę, umiejącą współpracować w zespole interdyscyplinarnym, a także umiejącą dostosować się do zachodzących zmian w środowisku, w którym pracuje [2]. Intensywny i ciągły rozwój wielu dyscyplin naukowych, w tym pielęgniarstwa stawia przed pielęgniarkami nowe wyzwania.

Pielęgniarstwo jako składowa systemu ochrony zdrowia w określonym kraju, ma ogromne znaczenie. Skupia się bezpośrednio na procesie pielęgnowania oraz edukacji pacjenta. Poprawa jakości opieki, bezpieczeństwa pacjenta, a także bezpieczeństwa samej pielęgniarki wiąże się z zaangażowaniem w działania w organizacjach zawodowych, które prowadzą badania naukowe, wspierają pracę pielęgniarek, a także dążą do doskonalenia podstaw prawnych regulujących funkcjonowanie zawodu [3].

W dniach 20-26 października 2017 roku studenci pielęgniarstwa Uniwersytetu Medycznego w Lublinie mieli okazję uczestniczyć w V Europejskim Spotkaniu Studentów Pielęgniarstwa w Magdeburgu. Spotkanie zostało zorganizowane w ramach istniejącej od 2013 roku sieci współpracy, w ramach której cyklicznie, co roku odbywa się spotkanie i konferencja z udziałem studentów pielęgniarstwa z kilku państw Europy. W tym roku, w spotkaniu uczestniczyli studenci z Polski, Niemiec, Słowenii, Wielkiej Brytanii oraz Finlandii. Gospodarzami wydarzenia była Pflegeschulzentrum Goslar w Niemczech. Jako temat przewodni spotkania przyjęto: „Age Construction – Perceptions of Age and Challenges for Nurses”, jednak w programie nie zabrakło również dyskusji na temat aspektów kształcenia pielęgniarek w krajach, które brały udział w konferencji. Studentom z Polski takie doświadczenie pozwoliło poszerzyć wiedzę o systemie kształcenia pielęgniarek w Niemczech oraz innych krajach partnerskich.

Zdobyta wiedza oraz obserwacje związane ze wzrostem zatrudnienia polskich pielęgniarek w krajach Unii Europejskiej skłoniły do przygotowania pracy, która przedstawia system kształcenia pielęgniarek w Niemczech oraz przybliży działalność Niemieckiego Towarzystwa Pielęgniarskiego (Deutscher Berufsverband für Pflegeberufe, DBfK).

SYSTEM KSZTAŁCENIA PIELĘGNIAREK W NIEMCZACH (REPUBLIKA FEDERALNA NIEMIEC)

W Niemczech przyszłe pielęgniarki mają możliwość kształcenia się na poziomie średnim zawodowym oraz wyższym. Najczęściej wybieraną opcją jest jednak edukacja na poziomie średnim zawodowym co nie oznacza wykształcenia licencjackiego. Jak podaje Główny Urząd

Statystyczny (GUS) w Niemczech zaledwie 1,6% pielęgniarek kończy pielęgniarstwo na uczelni wyższej (dane z 2013 roku), przyczyną tego może być bardzo długa droga do uzyskania tytułu licencjata lub magistra [4]. Co ciekawe, według GUS prawie 64% szpitali ma zapotrzebowanie na pielęgniarki z wyższym wykształceniem. Pielęgniarki, które obejmują funkcje zarządzające w szpitalu po studiach magisterskich mogą liczyć na wyższe zarobki [5].

Niemcy przygotowują się do zawodu pielęgniarki najczęściej poprzez tak zwane „kształcenie dualne”. Kształcenie zawodowe rozpoczynają po zakończeniu szkoły „realnej” – (Realschule), która jest odpowiednikiem polskiego technikum; po zakończeniu szkoły zawodowej (Hauptschule), kiedy po dodatkowym trzyletnim kształceniu zawodowym zdobywa się zawód pielęgniarki lub po maturze. Uczniowie z maturą, w niektórych szkołach mają możliwość jednoczesnej nauki zawodu oraz studiów pielęgniarskich. Szkoły zawodowe podpisują umowy z wyższymi szkołami zawodowymi i wysyłają raz w miesiącu uczniów (najczęściej w piątek/sobotę i niedzielę) na zajęcia w szkole wyższej. Egzaminacje pielęgniarskie uczeń taki zdaje w szkole zawodowej, a pracę licencjacką pisze i broni w szkole wyższej. Przykłady takich szkół to m.in. Akon w Berlinie, Hamburger Hochschule, czy Uniwersytet w Halle. Nauka w takim systemie trwa 4 lata. Niektóre szkoły wyższe np. w Fuldzie przyjmują kandydatów na studia pielęgniarskie, edukują ich 3 lata i wysyłają na ostatni rok do szkoły zawodowej, żeby studenci zdali egzaminacje pielęgniarskie (razem 4 lata). Nauka zawodu trwa 3 lata w trybie normalnym (40 godzin szkoły lub praktyki w tygodniu) albo w przedłużonym (5 lat i 20 godzin szkoły lub praktyki w tygodniu). Jak do tej pory szkoły wyższe i uniwersytety nie miały uprawnień, żeby przeprowadzać egzaminacje pielęgniarskie i nadawać prawo wykonywania zawodu. Zostało to zmienione nowelą ustawy dotyczącej zawodu pielęgniarskiego, która została wprowadzona 22.07.2017 roku i wejdzie w życie w roku 2020 [6,7,8].

Kształcenie niemieckich pielęgniarek polega na odbywaniu zajęć teoretycznych w szkole pielęgniarskiej oraz zajęć praktycznych w szpitalu, z którym szkoła pielęgniarska zawarła umowę. Edukacja pielęgniarek, odpowiedzialnych za opiekę ogólną trwa łącznie 4600 godzin nauki teoretycznej i praktycznej. Kształcenie teoretyczne zajmuje 2 100 godzin, a kształcenie praktyczne 2500 godzin. Kształcenie praktyczne podzielone jest na dwa obszary: wspólny i różnicowany. Na obszar wspólny składa się kształcenie stacjonarne i ambulatoryjne. Dział stacjonarny dotyczy ogólnych zagadnień praktyki klinicznej, gdzie uczniowie poznają podstawowe zagadnienia praktyki podczas zajęć w warunkach symulowanych, na pracowniach pielęgniarskich w ramach 800 godzin. Z kolei dział ambulatoryjny to 500 godzin, gdzie uczniowie mogą wdrożyć nabytą wiedzę w ogólnej praktyce szpitalnej. Na obszar różnicowany przypada kształcenie kliniczne z zakresu interny, pediatrii i chirurgii, które obejmuje około 700 godzin oraz 500 godzin do przeznaczenia w dowolnej, wybranej przez ucznia specjalizacji. Kształcenie odbywa się w kilku tygodniowych blokach, od 4 do 6 tygodni (blok teoretyczny) lub od 6 do 8 tygodni (blok praktyczny).

Podczas procesu kształcenia uczniowie nabywają umiejętności w zakresie:

- rozpoznawania, rejestrowania i oceniania sytuacji związanych z opieką nad osobami w każdym wieku;
- wybierania, wykonywania i oceniania środków opieki;
- profesjonalnego zapewniania wsparcia, porad i wskazówek dotyczących problemów zdrowotnych i związanych z opieką;
- uczestnictwa w opracowywaniu i wdrażaniu rehabilitacji oraz integrowaniu jej z działaniami pielęgniarstwa;
- dopasowywania czynności pielęgnacyjnych do sytuacji pacjenta;
- dopasowywania działań pielęgniarstwa do wyników badań pielęgniarstwa;
- dopasowywania opieki do kryteriów jakości, ram prawnych oraz zasad ekonomicznych i ekologicznych;
- udział w diagnostyce medycznej i terapii;
- wdrażania środków doraźnych podtrzymujących życie do czasu przybycia lekarza;
- opracowywania profesjonalnej koncepcji własnych kompetencji i radzenia sobie z wymaganiami zawodowymi;
- wpływania na rozwój zawodu pielęgniarstwa w kontekście społecznym;
- współpracy w grupach i zespołach interdyscyplinarnych [9].

Za praktyki zawodowe uczniowie pielęgniarstwa otrzymują wynagrodzenie. W pierwszym roku nauki jest to: 998 euro brutto, w drugim: 1061 euro brutto, w trzecim: 1 143 euro brutto. Absolwent, aby otrzymać tytuł zawodowy musi spełnić podstawowe wymagania dotyczące godzin kształcenia: zdać państwowy egzamin, mieć niebagatelną postawę, stan zdrowia pozwalający mu na pracę w zawodzie oraz znać język niemiecki. Po spełnieniu tych warunków oraz złożeniu wniosku przez absolwenta, uzyskuje on licencję zawodową [9].

Pielęgniarka w Niemczech może być zarejestrowana jako „pielęgniarka ogólna” (może wówczas pracować we wszystkich dziedzinach) oraz jako „pielęgniarka pediatryczna”, która może pracować tylko w zakresie opieki nad dziećmi i noworodkami. Wariant kształcenia należy wybrać przed rozpoczęciem zajęć praktycznych, ponieważ zajęcia praktyczne różnią się w każdym z wariantów. Przyszłe pielęgniarki pediatryczne odbywają szkolenie praktyczne głównie na oddziałach pediatrycznych, natomiast przyszłe „pielęgniarki ogólne” realizują praktyki we wszystkich dziedzinach pielęgniarstwa [10]. W zależności od wariantu kształcenia praktycznego pielęgniarki posiadają odmienne umiejętności. Ze względu na braki kadrowe oraz rozbieżność uprawnień pielęgniarstwa w tym systemie planowane są zmiany, które mają wejść w życie od 01.01.2020 roku [7].

Po ukończeniu szkoły pielęgniarstwa można podjąć dodatkowe studia w takich obszarach jak:

- nauki w pielęgniarstwie (badania w dziedzinie pielęgniarstwa),
- zarządzanie pielęgniarstwem (zarządzanie w szpitalach i innych placówkach medycznych),

- kształcenie pielęgniarstwa (po ukończeniu można uczyć przyszłych adeptów zawodów medycznych, na przykład pielęgniarstwa),
- zaawansowana praktyka pielęgniarstwa (dla pielęgniarstwa, które chcą zajmować kierownicze stanowiska).

Pielęgniarki mają również możliwość podjęcia 24 miesięcznego kształcenia specjalizacyjnego z zakresu: opieki paliatywnej, opieki psychiatrycznej, geriatry, nefrologii, intensywnej opieki i anestezjologii, onkologii, higieny, chirurgii i endoskopii. Po ukończeniu takich kursów zarejestrowana pielęgniarka uzyskuje status „zarejestrowanej pielęgniarki specjalistki”. Znacznie rzadziej wybierana opcją są studia wyższe. System studiów wygląda podobnie jak w Polsce. Po 3 latach (6-7 semestrów) absolwenci otrzymują tytuł licencjata. Ukończenie studiów pierwszego stopnia wiąże się z obroną pracy licencjackiej i zdaniem egzaminu teoretycznego ustnego i pisemnego oraz egzaminu praktycznego. Drugi stopień studiów pielęgniarstwa trwa 4-6 semestrów, zależnie od szkoły wyższej lub uniwersytetu i kończy się obroną pracy magisterskiej, egzaminem teoretycznym oraz uzyskaniem tytułu magistra [9].

ORGANIZACJA WSPIERAJĄCA ROZWÓJ PIELĘGNIARSTWA W NIEMCZECH – DBfK

Poczucie tożsamości zawodowej pielęgniarstwa spowodowało powstanie na świecie wielu organizacji reprezentujących zawód pielęgniarstwa w poszczególnych krajach, jak i na arenie międzynarodowej. W Polsce działalność organizacji pielęgniarstwa skupia się na realizowaniu głównych zadań, którymi są: sprawowanie pieczy nad wykonywaniem zawodu, prowadzenie badań naukowych w zakresie pielęgniarstwa, wspieranie pracy polskich pielęgniarstwa, integracja środowiska, reprezentowanie interesów zawodu oraz dążenie do doskonalenia prawa zawodowego, wypracowywanie wspólnych stanowisk, rozwiązywanie problemów zawodowych oraz podnoszenie poziomu zawodowego i etycznego całego środowiska pielęgniarstwa. W Polsce interesy pielęgniarstwa reprezentują Izby Pielęgniarek i Położnych oraz Polskie Towarzystwo Pielęgniarskie.

Organizacją działającą na rzecz pielęgniarstwa w Niemczech jest niemieckie stowarzyszenie pielęgniarstwa: DBfK-The German Nurses Association. Zostało ono założone przez Agnes Karll w 1903 r. DBfK w ciągu lat wielokrotnie zmieniał swoją nazwę, obecnie nazywa się «Deutscher Berufsverband für Pflegeberufe» (Niemieckie Stowarzyszenie dla Pielęgniarek). Stowarzyszenie ma jeden główny zarząd krajowy z siedzibą w Berlinie oraz cztery pododdziały działające w poszczególnych regionach. Przynależność do organizacji jest nieobowiązkowa, wiąże się z opłaceniem składek członkowskich (Tab. 1.), członkowie mogą zapisywać się do niej w każdym regionie. Przedstawiciele DBfK przekazują pielęgniarstwu najnowsze wiadomości z zakresu pielęgniarstwa. Najpopularniejszym źródłem przekazu jest najczęściej czytane czasopismo niemieckie „Die Schwester Der Pfleger”, gdzie DBfK posiada własny dział redakcyjny. Głównymi celami niemieckiego stowa-

rzyszenia pielęgniarstwa jest przede wszystkim poprawa warunków pracy pielęgniarek w Niemczech, opracowanie strategii rozwoju opieki pielęgniarstwa, reprezentowanie interesów pielęgniarek u pracodawców, a także władz oraz wdrażanie standardów etycznych. Dodatkowe cele to promocja standardów zawodowych, możliwość podnoszenia kompetencji pielęgniarek poprzez kursy, seminaria, warsztaty czy promocja zawodu. DBfK postawiło sobie także za cel uświadomienie społeczeństwu, że pielęgniarstwo jest profesją. Stowarzyszenie współpracuje z niemieckimi, a także międzynarodowymi organizacjami pielęgniarstwa w celu zdobywania doświadczenia wśród pielęgniarek oraz ich samorozwoju. Członkowie niemieckiego stowarzyszenia pielęgniarek mogą korzystać z indywidualnego doradztwa zawodowego oraz prawnego, ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej, wszelkiego rodzaju programów edukacyjnych, a co więcej mogą brać udział w międzynarodowych konferencjach i zostać członkami międzynarodowych organizacji pielęgniarstwa [11].

■ Tab. 1. Koszty członkostwa w DBfK. Miesięczna opłata członkowska DBfK zależy od wynagrodzenia brutto, dodatkowo dochodzi do składki jednorazowa opłata za wstęp w wysokości 10,00 euro

Bruttogehalt (Euro)/ Wynagrodzenie brutto	Beitrag/ Składka	Bruttogehalt (Euro)/ Wynagrodzenie brutto	Beitrag/ Składka	Bruttogehalt (Euro)/ Wynagrodzenie brutto	Beitrag/ Składka
451-800	11,00 €	1801-2000	16,00 €	2701-3000	22,00 €
801-1400	11,50 €	2001-2200	17,50 €	3001-3500	25,00 €
1401-1600	12,00 €	2201-2400	19,00 €	3501-4000	28,00 €
1601-1800	13,50 €	2401-2700	20,50 €	ab 4001	31,00 €

Miesięczna opłata członkowska dla innych osób:

- 6,50 €/ dla uczniów;
- 6,50 €/ dla emerytów;
- 8,50 €/ dla osób, które zarabiają do 450 Euro [12].

DBfK jest w pełni niezależną organizacją, co ma znaczenie w podejmowanych działaniach na rzecz pielęgniarek. Dotyczą one zarówno wpływu na ustawodawstwo i kwestie finansowe, jak i edukację zawodową. Porównywalnie jak w Polsce, Niemcy poprzez DBfK należą do Międzynarodowej Rady Pielęgniarek (ICN) oraz innych pielęgniarstwa organizacji specjalistycznych. DBfK jest również członkiem Europejskiej Federacji Stowarzyszeń Pielęgniarskich (EFN) oraz WHO [11].

PODSUMOWANIE

Systemy kształcenia pielęgniarek w Niemczech i w Polsce różnią się znacznie. Absolwenci pielęgniarstwa szkoły zawodowej nie podlegają rejestracji w organizacji zrzeszającej pielęgniarki, ponieważ nie w każdym landzie w Niemczech istnieje formalny system nadający prawo wykonywania zawodu (Tab. 2.).

Studia pielęgniarstwa są często płatne lub zorganizowane w taki sposób, że student uczęszcza na zajęcia w trakcie tygodnia, ale pracodawca musi wyrazić na to zgodę. Jednak bardzo często młode pielęgniarki są bardziej potrzebne na oddziale przez co nie dostają pozwolenia na studia. Wynagrodzenie pielęgniarek w Niemczech nie jest

regulowane w sposób jednolity, jednak najbardziej znaną siatką płac jest TVöD – Tarifvertrag für den Öffentlichen Dienst, która związana jest z usługami w sektorze publicznym. Pielęgniarki, które mają długi staż zawodowy zarabiają więcej niż młodzi absolwenci szkół pielęgniarstwa. Zarobki zwiększają się również wraz z posiadanymi kwalifikacjami zawodowymi (Tab. 3.) [14,15].

■ Tab. 2. Tabela z landami, na terenie których działają izby pielęgniarstwa (opracowanie własne na podstawie: <https://www.dbfk.de/de/themen/Pflegekammer.php>)

Izby pielęgniarstwa (funkcjonujące lub w trakcie tworzenia)	Rząd landu rozpoczął aktywność polityczną, aby powstała izba (np. umowy koalicyjne)	Nie ma aktywności w tym kierunku
Schleswig-Holstein	Brandenburg	Mecklenburg-Vorpommern
Niedersachsen	Nordrhein-Westfalen	Sachsen-Anhalt
Rheinland-Pfalz	Hessen	Thüringen
	Baden-Württemberg	Sachsen
		Bayern
		Hamburg
		Bremen
		Berlin
		Saarland

■ Tab. 3. Grupy płac zarobków miesięcznych pielęgniarki w zależności od liczby lat pracy (pracodawca z sektora państwowego)

€	1	2	3	4	5	6
P 16		3957.76	4096.51	4544.51	5066.75	5297.11
P 15		3872.77	3999.74	4317.18	4697.09	4842.18
P 14		3779.07	3902.98	4212.74	4633.60	4710.40
P 13		3685.38	3806.21	4108.29	4326.40	4382.72
P 12		3497.98	3612.67	3899.39	4075.52	4157.44
P 11		3310.59	3419.14	3690.50	3870.72	3952.64
P 10		3123.20	3225.60	3512.32	3650.56	3737.60
P 9		2969.60	3123.20	3225.60	3420.16	3502.08
P 8		2732.33	2865.46	3036.16	3174.02	3365.23
P 7		2575.02	2732.33	2974.36	3095.36	3220.01
P 6	2153.91	2308.81	2454.02	2762.59	2841.25	2986.43
P 5	2060.76	2272.49	2333.03	2429.82	2502.44	2673.03

Legenda:

P – oznacza Pflegekraft - pielęgniarka/opiekunka dla starszych osób/pomoc pielęgniarstwa

Grupy płacowe od 5-16 – zróżnicowane grupy płacowe, począwszy od asystentów pielęgniarstwa z ograniczonym zakresem odpowiedzialności, poprzez pielęgniarki-absolwentki 3-letniej szkoły zawodowej z przyznanym ich zakresem kompetencji zawodowych, do pielęgniarek z dodatkowymi kwalifikacjami i pełniących dodatkowe funkcje np. pielęgniarka oddziałowa czy dyrektor ds. pielęgniarstwa w placówce ochrony zdrowia. Im wyższe wykształcenie i zajmowana funkcja oraz trudność wykonywanych zadań zawodowych, tym wyższe wynagrodzenie według tabeli zarobków. Pielęgniarka po szkole zawodowej, zatrudniona w państwowych ośrodkach opieki zdrowotnej (szpitalach) – wynagradzanie według grupy 7.

Analiza systemu kształcenia pielęgniarek w Niemczech oraz działalności Niemieckiego Towarzystwa Pielęgniarskiego pozwala na ważną konkluzję: pomimo wieloletniej tradycji zawodu pielęgniarstwa w Niemczech, w kwestii edukacji zawodowej pielęgniarek i samorządności zawodowej jest wiele do zrobienia. Liczne dyskusje z pielęgniarzkami w Niemczech oraz przedstawicielami organizacji DBfK wykazały, że bardzo im zależy na wprowadzeniu zmian w edukacji pielęgniarstwa i organizacji samorządu zawodowego na wzór Polski. Twierdzą oni, iż to, co udało się osiągnąć pielęgniarcom w ostatnich dziesięcioleciach w Polsce jest imponujące, czego często my sami nie doceniamy. Pielęgniarstwo w Polsce, zarówno w kwestii systemu edukacji, jak i samorządności, ma gruntowne i usystematyzowane podstawy. Pielęgniarki polskie, pomimo krótszego stażu w Unii Europejskiej, wprowadziły zapisy Dyrektyw unijnych i ujednoliciły system kształcenia. Organizacja samorządu pielęgniarek i połączonych zabezpiecza zawód pielęgniarek poprzez reprezentowanie oraz ochronę zawodu na szczeblu państwowym, sprawowanie pieczy nad należytych wykonywaniem profesji, integrowaniem środowiska, ustalaniem zasad kwalifikacji zawodowych, jak również tworzeniem standardów praktyki zawodowej i upowszechnianiem zasad etyki zawodowej. Pielęgniarki polskie obowiązują Kodeks etyki zawodowej, a odpowiednie struktury w samorządzie pielęgniarek i połączonych odpowiadają za postępowanie w przedmiocie odpowiedzialności zawodowej. Wiele z tych działań zostało zainicjowanych dzięki pracy członków Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego, które dalej działa na rzecz naszej profesji.

PIŚMIENNICTWO

1. Cuber T. i wsp. Analiza porównawcza wybranych elementów systemu szkolnictwa pielęgniarstwa na poziomie licencjatu w Polsce i Finlandii. *Problemy Pielęgniarstwa*, 2011; 19 (3): 273-281.
2. Nowicki G. i wsp. Możliwości i bariery rozwoju zawodowego pielęgniarek w opinii uczestników specjalizacji w dziedzinie pielęgniarstwa ratunkowego. *Problemy Pielęgniarstwa*, 2012; 20 (4): 473-479.
3. Cisoń-Apanasewicz U. i wsp. Opinie pielęgniarek na temat kształcenia podyplomowego. *Problemy Pielęgniarstwa*, 2009; 17 (1): 32-37.
4. Statistisches Bundesamt (2013): A-Umfrage zur Anzahl der akademisch ausgebildeten Pflegekräfte. dostęp: <http://de.statista.com/statistik/daten/studie/425556/umfrage/anzahl-akademischer-pflegekraefte-in-deutschen-krankenhaeusern/> [dostęp: 23.02.2016].
5. Statistisches Bundesamt (2013): B-Umfrage zum Bedarf an akademisch ausgebildeten Pflegekräften. dostęp: (vgl. <http://de.statista.com/statistik/daten/studie/425556/umfrage/anzahl-akademischer-pflegekraefte-in-deutschen-krankenhaeusern>) [dostęp: 23.02.2016].
6. Krankenpflegegesetz (2003), dostęp: https://www.gesetze-im-internet.de/krpflg_2004/KrPflG.pdf [dostęp: 19.11.2017].
7. Reform des Pflegeberufgesetzes – dostęp: <https://www.bundestag.de/dokumente/textarchiv/2017/kw25-de-pflegeberufe/509760> [dostęp: 19.11.2017].
8. Krankenpflegegesetz (2003), dostęp: https://www.gesetze-im-internet.de/krpflg_2004/KrPflG.pdf [dostęp: 19.11.2017].
9. <http://www.pflegeschulzentrum-goslar.de/cms/> [dostęp: 10.11.2017].
10. Altenpflegegesetz – dostęp: <https://www.gesetze-im-internet.de/altpfllg/AltPflG.pdf> [dostęp: 19.11.2017].
11. <https://www.dbfk.de/de/ueber-uns/English.php> [dostęp: 10.11.2017].
12. Konkret gefragt: Was kostet das?/ Ile kosztuje przynależność do DBfK? - dostęp: <https://www.dbfk.de/de/index.php> [dostęp: 19.11.2017].
13. Mapa landów, na terenie których działają izby pielęgniarstwa - dostęp: <https://www.dbfk.de/de/themen/Pflegkammer.php> [dostęp: 19.11.2017].
14. Anzahl der Pflegestudiengänge in Deutschland (2016): dostęp: <http://www.studycheck.de/studium/medizin-gesundheitswesen/pflege> [dostęp: 11.02.2016].
15. Zarobki pielęgniarek w zależności od lat pracy (pracodawca z sektora państwowego) - dostęp: <http://oeffentlicher-dienst.info/c/t/rechner/tvoed/p?id=tvoed-p-2017z&matrix=1> [dostęp: 19.11.2017].

Praca przyjęta do druku: 10.12.2017

Praca zaakceptowana do druku: 03.01.2018